

Bizar liberaal geklungel in het Europees Parlement over strenger asielbeleid: wil de echte VVD nú opstaan?

Posted on 28 maart 2026 by Derk Jan Eppink

Bij de stemming in het Europees Parlement over de terugkeerverordening voor afgewezen asielzoekers ging het vierkoppige VVD-smaldeel deze week roemloos ten onder. Hoofdonderhandelaar ('rapporteur') in het parlement was VVD-delegatieleider Malik Azmani. Een 'rechtse wind' in Straatsburg en Brussel maakte zijn ontwerprapport strikter en scherper. Verenigd links was woedend en Azmani onthutst. Hij stemde 'onthouding' op zijn eigen rapport, terwijl zijn drie collega-VVD'ers vóór stemden. Tegelijk stemden de D66-afgevaardigden tegen, terwijl premier Rob Jetten een strenger asielbeleid in Europa bepleit.

Bij de VVD luidt nu de vraag 'wil de échte VVD opstaan', terwijl coalitiepartner D66 in Den Haag regeert, zelfs de premier levert, maar in het Europees Parlement de oppositie aanvoert.

In Europa is de onvrede over toenemende immigratie beter merkbaar dan in Nederland, dat zich beperkt tot de gebruikelijke danspasjes in Den Haag. De gemeenteraadsverkiezingen zijn achter de rug en de proteststem samengebald door de opkomst van lokale partijen die de vervelende ambitie hebben op te komen voor de eigen burgers. De term populisme is dan het codewoord.

Spreidingswet

In veel gemeenten draaide de lokale verkiezingen uit op een referendum over de Spreidingswet, ooit gelanceerd door toenmalig staatssecretaris van Justitie Eric van der Burg (VVD). Ook hier bleek het traject dat van een dronkaard in liberale gelederen. In december 2023 probeerde partijleider Dilan Yeşilgöz die wet tegen te houden met de opmerking 'pas op de plaats'. Wat de VVD-senatoren niet belette in januari 2024 vrolijk vóór de wet te stemmen. In het kabinet-Schoof werd overeengekomen, in bijzijn van de VVD, de Spreidingswet in te trekken. Wat vervolgens niet gebeurde.

In het kabinet-Jetten lijkt de VVD deze wet te 'gedogen', met de opmerking van fractieleider Ruben Brekelmans dat de Spreidingswet 'voorlopig nodig is om de druk te verdelen'. Het gedraai van de VVD op dit punt werd vorige week in Den Haag een groeimiddel voor de partij van Richard de Mos: een winst van zeven zetels (van negen naar zestien), terwijl de VVD er vier verloor (van zeven naar drie). Zie hier het resultaat van het 'referendum' over de Spreidingswet.

In Europa zette Azmani het gedraai voort. Hij begon te 'polderen' tussen links en rechts om een eensgezind akkoord te krijgen over de terugkeerverordening. Dat is de opvolger van de in 2008 in werking getreden terugkeerrichtlijn. Het juridisch verschil is van belang. Een verordening heeft rechtstreekse werking, zoals een wet, en is direct toepasbaar. Een richtlijn is een Europees besluit dat de EU-lidstaten in hun eigen wetgeving moeten omzetten en opnemen. Bij dat laatste duiken vaak tal van interpretatieverschillen op zodat asielwetgeving een Europees mozaïek werd van rechtsregels die sterk verschillen. Een oase voor juristen uit de asielsector. Daarom werd het tijd voor rechtstreeks bindende regels, via de terugkeerverordening.

De linkse politieke fracties (socialisten, groenen en radicaal-links) wilden daar niet van weten. Zij werden onder druk gezet door zeventig ngo's die als gesubsidieerde stoottroepen opkwamen voor de oude asielorde. De liberale fractie van Azmani was

ook grotendeels tegen, vooral de Franse volgelingen van president Emmanuel Macron. Azmani was té scheutig met wasverzachter in zijn compromisvoorstellen. Hij viel tussen wal en schip.

Intussen ging Azmani's mederapporteur, de Franse (rechts)liberaal François-Xavier Bellamy uit Versailles, aan de slag met de Duitse christendemocraten die in eigen land onder zware druk staan wegens overmatige immigratie. Zij trokken het ontwerp naar rechts en wonnen de stemming, mede dankzij de Europese conservatieven (inclusief de SGP en BBB) en de fractie Patriotten voor Europa (met onder meer de PVV en de partij van Viktor Orbán).

Resultaat: 389 voor, 208 tegen en 32 onthoudingen, onder wie dus rapporteur Azmani die niet voor het rapport stemde dat zijn naam draagt. De rest van het VVD-smaldeel deed dat wel. De karavaan trekt verder. In juni volgt de 'triloog': onderhandelingen tussen het Europees Parlement en de Raad van Ministers onder bemiddeling van de Europese Commissie over de eindversie van de terugkeerverordening. Er is haast. Het kabinet-Jetten zal ongetwijfeld instemmen. Ongeacht het D66-smaldeel in het Europees Parlement.

Te veel moraal

Wat is er nu over van de échte VVD? Enkele weken geleden presenteerde de journalist en historicus (intussen gedoctoreerd) [Dik Verkuil zijn biografie over VVD-leider Frits Bolkestein](#) in wiens kabinet ik werkte in de Europese Commissie.

Het is een omvangrijke en complete levensbeschrijving geworden (776 pagina's) en misschien was Bolkestein wel één van de laatste der Mohikanen in de Nederlandse politiek over wie nog een deftige biografie kan worden geschreven. Voorgaande figuren waren premiers als Joop den Uyl, Ruud Lubbers en Wim Kok. Ook Mark Rutte? Dat moet de tijd nog leren.

De Nederlandse politiek draait te veel om moraal; in andere landen (en ook de EU) draait het om macht, vaak 'pur sang'. Azmani heeft dat ondervonden. Hij probeerde - ongetwijfeld met goede bedoelingen - alle grotere fracties bij elkaar te houden met een 'compromis' voor een riante meerderheid; een Europese droom. Maar het 'momentum van de macht' is ook in Europa verschoven. 'Realpolitik' verdrukt 'Idealpolitik'.

De Duits christendemocraten staan onder een dermate grote druk dat de

terugkeerverordening de uitgelezen kans werd om een strenger migratiebeleid in te voeren. Duitsland staat sociaal en economisch op barsten. Nederland ook, maar de politieke elite beseft het (nog) niet. De Duitse christendemocraten kregen in de stemming ook de steun van de in de Bondsrepubliek verketterde Alternative für Deutschland (AfD). Plus de stemmen van de afgevaardigden van de verketterde Hongaarse premier Orbán. In de Bondsdag kijken christendemocraten zelfs bijna niet naar een lid van AfD. Alsof een *'Kontaktsperregesetz'* geldt. Maar in het Europees Parlement trekken de Duitse christendemocraten het pleit naar zich toe, zo nodig met 'uiterst-rechts'. Dat ontging Azmani; niet Bellamy.

Verstrenging van de migratiewetgeving is meer dan nodig. Momenteel wordt één op de vijf afgewezen asielzoekers uitgezet; vier van de vijf blijven. Dat heeft een enorme aanzuigende werking. Ook de Spreidingswet zal niet helpen en onze nieuwe minister van Volkshuisvesting, voormalig luchtmachtgeneraal Elanor Boekholt-O'Sullivan (D66), spreekt in *The Guardian* over woningnood in Nederland zonder de hoofdoorzaak, immigratie, te identificeren.

Immigratie blijft het kernprobleem. Wie dat niet ziet, slaat de plank mis. Recent schreef de Deense sociaaldemocratische premier Mette Frederiksen vervroegde verkiezingen uit, ervan uitgaande dat ze ruimschoots zou zegevieren na de ruzie met Donald Trump over Groenland. Maar ze verloor en boekte voor haar partij het slechtste resultaat in ruim honderd jaar. Ze is afgetreden. De Denen waren niet bezig met Groenland, maar met immigratie hoewel Denemarken het strengste immigratiemodel van Europa heeft. Winnaar werd de rechtse Volkspartij van de vroegere Europarlementariër Morton Messerschmidt, met een aangescherpt migratieplan. Messerschmidt, een man met de furie die zijn achternaam doet vermoeden.

Kulturkampf

De politieke kloof tussen links en rechts, met als hoofdthema 'pro-immigratie' of 'anti-immigratie', is verankerd in West-Europa. De laattijdige aanpak van de kwestie geeft het de dimensie van een *Kulturkampf* die diepe sporen trekt door het politiek-culturele landschap.

Volgend jaar zijn er presidentsverkiezingen in Frankrijk. Migratie is het hoofdthema tussen links en rechts; beide politieke fronten organiseren zich. In de tweede ronde doemt een linkse en een rechtse kandidaat op: nek-aan-nek. De polarisatie kan

dermate gewelddadige vormen aannemen dat chaos ontstaat. Daarom had Bellamy haast met de Europese terugkeerverordening.

Het idee dat Azmani een brugfunctie kon vervullen tussen links en rechts op immigratie was goedbedoeld gepolder in Europa, maar volstrekt illusoir. Hij kan het stokje beter overdragen aan Bellamy want die weet wat komt. De Franse presidentsverkiezingen koersen af op een Europese *Kulturkampf*, uitgevochten in 'la France profonde'.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [**Doneren kan zo**](#). **Hartelijk dank!**